

Sedasyon ve Etik

Dr. Ömer Kurtipek

Kavram olarak “etik” toplum için en doğru olana karar vermek amacı ile oluşturulan ve mantıksal bir çerçeveye oturan kurallar bütünüdür (1). Etik ilkeler ortaya konulurken toplumun bakış açısı da dikkate alınarak, bireylerin uygun ve uygun olmayan davranışları belirlenmeye çalışılmaktadır. Bir örgüt içinde etiğin kurumsallaşması için, örgütün genel değerler sisteminde yerini bulması, amaçlarını tanımlayan, verilen kararların bu ilkelere uygunluğu için rehberlik eden bir mekanizma olması gereklidir (2). Etiğin somut olarak ortaya çıkışı üç biçimde olmaktadır:

1. Felsefenin bir ana alanı olarak etik, davranışlar bağlamında iyinin ne olduğu ve nelerin iyi olduğu konusunu ele almakta; insanın ideal davranışlarını formüle etmeyi amaçlamaktadır.
2. Toplum yaşamında etiğin karşılığı, insanların birbirleriyle ilişkilerinde neleri yapmaları ve nelerden kaçınmaları gerektiğiyle ilgili bir kurallar kümesi; kısaca genel ahlaktr.
3. Belli bir alanda etkinlik gösteren kişilerin uymaları gereken kuralların belirlendiği ve o alana özgü uygulamalardaki istenen davranışların irdelendiği meslek etikleri; ilk ikiye göre daha yenidir ve bir bakıma onların bir sentezidir.

Etik değerlerin belirleyici özelliği, davranışlara yön gösteren ve onları gerektirendiren bir öneri veya yönerge niteliği taşımasıdır. Farklı bir anlatımla etik değerler, zihinde davranışı belirleyen düşünme süreçleri için ölçüt, toplum ölçeğinde davranışı düzenleyen kurallar için kaynak oluştururlar (3).

Etik yaşamın her alanında ve anında olmakla birlikte sağlık uygulamalarında üstün bir değer taşımaktadır. Sağlık alanında hizmet verilirken bilime ve hukuk kurallarına uygunluk kadar etik ilkelere uygunluk da sorgulanır. Ana hatları ile iş etiği; dürüstlük, hakça davranış, doğaya saygılı olmak, yapılan haksızlıklara karşı çıkmak şeklinde özetlenebilir (4). Bu amaçla hizmet

Kaynaklar

1. Kadiođlu S. Etik etik dedikleri, III. Koloproktoloji- Stomaterapi Sempozyum Özet Kitabı, 12–14 Nisan. Adana. Adana Ostomi Derneđi, Türk Tabipler Birliđi, Çukurova Üniversitesi, Cleveland Clinic katkıli yayın. 2007.
2. Northcraft GB, Neale M. Experts, amateurs, and real estate: An anchoring-and-adjustment perspective on property pricing decisions department of management and policy. *Organizational Behavior and Human Decision Processes* 1987;39, 84-97.
3. Yıldırım G, Kadiođlu S. Etik ve tıp etiği temel kavramları. *C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*. 2007; 29(2):7-12.
4. Gök S. İş etiği ile iş ahlakı arasındaki ilişki ve çalışma yaşamında iş etiğini etkileyen faktörler 2008;1(5):1-19.
5. <http://www.asahq.org/quality-and-practice-management/standards-guidelines-and-related-resources/guidelines-for-the-ethical-practice-of-anesthesiology>
6. https://www.ttb.org.tr/kutuphane/etik_klavuzlar.pdf
7. Kearney R. Defining professionalism in anaesthesiology. *Medical Education* 2005; 39:769-776.
8. Görkey Ş. Hasta hakları. *Medikal Etik* (Eds: Hatemi H, Dođan H). 2003;4:100-126.
9. Örnek Büken N, Büken E. Tıp etiği ve hukuku açısından klinik ilaç araştırmaları. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 14: 289-299, 2003.
10. Güzeldemir ME. Hasta bilgilendirmenin önemi. *Sendrom* 2005; 17:36-53.
11. Büyükoçak Ü, Çakırca M. Anestezi ve Yođun Bakım ile ilgili Etik Konular. *Türkiye Klinikleri J Anest Reanim* 2007; 5:19-30.
12. Boztaş N, Özbilgin Ş, Öcmen E et al. Anestezi uygulaması öncesi kullanılan aydınlatılmış onam formlarının okunabilirliklerinin değerlendirilmesi: Karşılaştırılmalı bir çalışma. *Türk J Anaesthesiol Reanim*. 2014; 42(3):140-144.
13. Ülman YI. Aydınlatılmış Onam, Tıp Etiđinde Özerklik İlkesi ve Hastanın Kendi Hakkında Karar verme Hakkı. *Güncel Hukuk*. 2007; 10:51-53.
14. World Medical Association. World Medical Association Declaration of Helsinki: ethical principles for medical research involving human subjects. *JAMA*. 2013;310(20):2191-4.
15. Ođuz Y. Klinik arařtırmalarda etik sorunlar. *Klinik Psikiyatri*. 1998;2:67-72.
16. Appelbaum PS, Roth LH, Lidl C. Three therapeutic misconception: Informed consent in psychiatric research. *International Journal of Law and Psychiatry*. 1982; 5:319-329.
17. Godwin SA, Burton JH, Gerardo CJ et al. American College of Emergency Physicians. Clinical policy: procedural sedation and analgesia in the emergency department. *Ann Emerg Med*. 2014;63(2):247-58.e18.
18. Powers AR, Gancsos MG, Finn ES et al. Ketamine-Induced Hallucinations. *Psychopathology*. 2015;48(6):376-385.